

Muốn thấy thiên đàng xã hội chủ nghĩa, phải đến Canada, đừng đến Cuba

Tôn Thất Thiên

Tôi định cư ở Canada đã 23 năm. Lúc mới đặt chân xuống xứ này, tất nhiên tôi có một số cảm nghĩ cá biệt. Nhưng sau một thời gian hòa nhập vào đời sống địa phương, những cảm nghĩ ấy cũng mờ đi. Tuần vừa qua, một sự kiện làm tôi nhớ lại một số những cảm nghĩ đó, đặc biệt là điều sau đây: chúng ta đã nghe các lãnh tụ và các cơ quan tuyên truyền của Đảng Cộng Sản Việt Nam nói đến những điều hay điều đẹp mà chủ nghĩa xã hội (cộng sản) sẽ mang đến cho dân Việt Nam trong tương lai. Trong khi đó, trên lý thuyết, Canada là một nước tư bản chủ nghĩa, nhưng trên thực tế nó lại là một nước xã hội chủ nghĩa, vì mọi công dân Canada đã được hưởng thực sự những điều mà lãnh tụ cộng sản Việt Nam chỉ hứa hẹn với dân chúng.

Tôi nhớ lại cảm nghĩ trên đây nhân dịp đọc trong báo *New York Times* (bài của Anthony de Palma, "It's Everything Castro Promised, on Lake Ontario", số ra ngày 11-6-1998) về một người dân Cuba vừa được trả tự do nhờ sự can thiệp của Đức Giáo Hoàng Jean-Paul II và được Canada nhận cho tị nạn. Người đó tên Guillermo Sambra, năm 1993 bị bắt và bị kết án 8 năm tù vì tội phát tài liệu vận động tẩy chay trong đó có câu: "*Chính quyền Castro nói chủ nghĩa xã hội hay là chết, chúng tôi nói không chủ nghĩa xã hội, mà cũng không chết. Chỉ không chấp nhận Castro thôi*". Lúc đó anh ta mới 19 tuổi. Anh ta là con một nhà văn và đạo diễn nhờ PEN Club (Hội Văn Bút) Canada can thiệp nên được thả và định cư tại Canada.

Canada: một thế giới đảo lộn so với Cuba

Sau 27 năm sống trong bịt bùng, không được hay biết gì ở bên ngoài, suốt ngày chỉ được nghe radio và TV nhà nước nói cái gì ở Cuba cũng tuyệt vời, về phương diện gì Cuba cũng hơn thế giới, đặc biệt là chỉ ở Cuba mới có chế độ "medicare" (y tế miễn phí), đời sống ở Hoa Kỳ và các nước tư bản rất thê thảm, thiếu thốn, anh Guillermo nói rằng từ ngày anh ta đặt chân xuống đất Canada, anh có cảm tưởng đi vào một thế giới

"đảo lộn" so với Cuba. Ở Toronto, thủ đô của Ontario nơi anh định cư, khi anh qua đường thì xe ô tô ngừng lại nhường cho anh đi. Trong trí anh, ô tô tiêu biểu cho một cái gì cứng chắc, có sức lực lớn, thế mà phải nhường bước cho anh vì anh là con người. Sức Mạnh nghiêng mình trước Con Người! Chỉ về phương diện quan niệm thôi, đối với một người dân Cuba, sống trên đất Cuba, đây là một chuyện không thể có. Trong chế độ Cuba, một chế độ cộng sản, Sức Mạnh không khi nào nhường bước cho Con Người!

Rồi trong những ngày ở Canada, anh ta thấy nhiều chuyện khác mà lúc còn ở Cuba anh ta không tưởng tượng được: đi bác sĩ không tốn tiền (tê ra không phải chỉ ở Cuba mới có như vậy, như anh nghe nói hết ngày này qua ngày khác). Anh và gia đình được hưởng tất cả những bảo hiểm và dịch vụ xã hội khác, như tất cả mọi người công dân Canada. Những gì anh thấy làm cho anh tưởng mình đang mơ: các tiệm đầy ắp hàng hóa, ngôn luận tự do, y tế miễn phí, giáo dục trẻ em miễn phí, có công viên cho trẻ em, tất cả những gì mà Castro hứa hẹn nhân dân Cuba sẽ có nhờ chủ nghĩa xã hội.

Thân phụ của Guillermo tóm tắt tình trạng trên như sau: "*Tôi có nói với một người bạn rằng tất cả những gì mà Castro hứa với nhân dân Cuba là chủ nghĩa cộng sản sẽ đem lại hiện nay Canada đã có. Như vậy, chính ở Canada mới thực sự có chủ nghĩa cộng sản! Vậy thì chúng ta ở Cuba đã hy sinh biết bao xương máu để làm gì? Tại sao lại phải khổ cực như thế?*".

Canada mới thực sự là một nước xã hội chủ nghĩa

"*Chính Canada mới thực sự là một nước xã hội chủ nghĩa*" cũng là điều mà tôi viết trong thư cho một người bạn thân ở Việt Nam năm 1975, chỉ vài tuần sau khi tôi đến Canada. Đó là kinh nghiệm của bản thân tôi. Nhờ cha con Sambra nay tôi nhớ lại. Nó như sau:

Khi tôi và gia đình đến trường bay Dorval, nhân viên Sở Di Trú tiếp đón chúng tôi rất nhã nhặn. Sau khi kiểm tra

giấy tờ xong, ông ta nói: "*Bienvenue au Canada!*" (Mừng quý vị vào Canada). Những tuần sau đó chúng tôi đi làm thủ tục để hưởng tất cả bảo hiểm xã hội, các thứ dịch vụ miễn phí kể cả đi khám bệnh và mua thuốc không mất tiền, con ghi tên học tiếng Pháp miễn phí mà lại thêm có ô tô buýt đến tận nhà sáng đón đi học chiều đưa về.

Rồi sau một thời gian ngắn tôi được thụ nhận dạy về thông dịch và Anh ngữ ở Đại Học Trois Rivières. Sau này tôi mới được một đồng sự cho biết rằng tôi đã được lựa chọn trong số bangười chung kết, mà hai người kia cũng có bằng tiến sĩ và lại là người da trắng, nhưng tôi được chọn vì ban giám đốc xét tôi là người có nhiều kinh nghiệm về thông dịch hơn cả. Nghĩa là tôi hoàn toàn không bị kỳ thị về chủng tộc.

Hai năm sau, khi tôi được đặc cách vào ngạch, một đồng sự tôi nói: "*Bây giờ địa vị anh vững như đồng, anh không thể nào bị mất việc trừ trường hợp anh trần truồng chạy lung tung trong khuôn viên nhà trường!*". Đó là do Đại Học và công đoàn giáo sư Trois Rivières cứ mỗi ba năm lại ký một hợp đồng lao động, và một trong những điều căn bản là chức nhiệm giáo sư có quyền tự do tư tưởng, tự do ngôn luận và lựa chọn chính trị tuyệt đối. Cho nên trong giới giáo sư Đại Học Trois Rivières có đủ xu hướng chính trị, nhưng chẳng ai sợ bị theo dõi hay trừ áp cả.

Về lương bổng, tôi được hưởng thâm niên về tất cả những năm tôi hoạt động trong lãnh vực công và tư trước khi tôi gia nhập Đại Học Trois Rivières. Khi đến tuổi hưu trí, tôi được lãnh ba loại hưu bổng: hưu bổng của giáo sư Đại Học Quebec, nhiều hay ít tùy theo mức lương và thâm niên; phụ cấp cao niên của chính phủ tỉnh Quebec và phụ cấp cao niên của chính phủ Liên Bang Canada cấp. Riêng về hai loại phụ cấp nhà nước này, mỗi người Canada cao niên được khoảng 950 đô la mỗi tháng, một số tiền không lớn lắm nhưng đủ sống, nhất là những người không có gia đình lại được cấp cho nhà rẻ tiền, chỉ mất dưới 200 đô la một tháng. Nếu có gia đình và có thêm hưu bổng của

sở làm nữa thì với lợi tức tổng hợp cuộc sống có thể không những không thiếu thốn mà còn có phần dẽ chịu. Cho nên một giáo sư đại học như tôi, nếu có đủ khả năng và lương thiện, không phải lo âu gì cả trong lúc tại chức, cũng như lúc hưu trí.

Tôi thiết nghĩ không nơi nào, và nhất là trong một chế độ cộng sản, đặc biệt là chế độ cộng sản Việt Nam, tôi có thể được đối đãi một cách "xã hội chủ nghĩa" như ở Canada. Ngược đời thay, Canada lại là một nước văn minh, có đủ điều kiện bảo đảm sự sung túc và công bằng xã hội cho mọi người chớ không riêng gì cho một giai cấp hay thiểu số. Nó hoàn toàn không giống loại chủ nghĩa tư bản mà tuyên truyền mà chế độ cộng sản không ngớt đem ra làm ngáo ộp với dân Việt Nam, với luận điệu "chế độ tư bản không khi nào thay đổi bản chất", "tư bản bóc lột", "tư bản đầy tội ác", v.v...

Cho nên, những điều mà cha con Sambra cảm thấy và nói lên cũng là những điều mà một người Việt Nam cũng cảm thấy và có thể nói lên, nhưng nếu ở Việt Nam thì không thể nói được. Cuba và Việt Nam là hai trường hợp thật giống nhau: cũng bịt bùng tai mắt, lường gạt đối trá, không cho dân chúng biết sự thật, cũng hứa hẹn nếu kiên trì theo chủ nghĩa xã hội thì ngày mai sẽ tươi sáng.

Thấy sự thật nhưng không được nói

Thật ra thì không phải ở Việt Nam, và ngay cả trong đảng cộng sản, ai cũng mù lòa, ngu đần. Có người đủ thông minh và đã thức tỉnh, thấy rõ sự thật nhưng họ không thể nói lên những điều mình thấy, mình hiểu. Nếu nói sẽ bị coi như chống đảng, hay tư tưởng lệch lạc và bị trừng phạt.

Ở đây tôi nhớ đến hai người ở trong tình trạng vừa nêu trên. Họ không phải là những người duy nhất đã thức tỉnh. Nhưng khác với những người khác đã bỏ Đảng hay bị Đảng khai trừ, họ vẫn tự nhận là cộng sản trung kiên. Đó là Nguyễn Kiến Giang và Hoàng Gia Bảo.

Nguyễn Kiến Giang là một tên quen thuộc với những người bị lương tâm cắn rứt và đã có can đảm lên tiếng qua mấy tác phẩm đặc sắc. Các tác phẩm này đã được nhà xuất bản Trăm Hoa (California) thu thập và ấn hành (1). Một trong những nhận định chính của anh ta - một đảng viên cộng sản, con của một đảng viên cộng sản, và có hơn 40 tuổi đảng - là

chủ nghĩa tư bản hơn chủ nghĩa xã hội, và chủ nghĩa tư bản mới đem lại công bằng xã hội cho dân lao động được vì nó tôn trọng tự do cá nhân, một điều kiện căn bản để sản xuất hàng hóa dồi dào, và chỉ có như vậy mới bảo đảm được công bằng xã hội và cải thiện đời sống của mọi người, kể cả công nhân. Nhưng, như ta biết, anh Nguyễn Kiến Giang đã bị ban lãnh đạo đảng cộng sản cách chức và trừng phạt nặng.

Trường hợp Hoàng Gia Bảo thì khá ly kỳ. Không thể nói là anh ta "chống Đảng" vì phải trung kiên lắm và được tín nhiệm lắm mới được bổ nhiệm vào một chức vụ then chốt là viện trưởng Viện Chủ Nghĩa Khoa Học thuộc Viện Mác-Lênin. Anh ta đã viết nhiều tác phẩm hết sức tán dương, biện hộ cho đường lối "kiên trì chủ nghĩa xã hội và đường lối Mác-Lênin là đúng, là hay" của nhóm lãnh đạo Đảng. Do thi hành chỉ thị của Bộ Chính Trị về nghiên cứu củng cố lý luận về đổi mới, năm 1993 anh ta xuất bản một tác phẩm trong đó anh ta tán dương chủ nghĩa Mác-Lê như thường lệ, nhưng khi phân tách chủ nghĩa xã hội hiện thực, anh ta lại nhận định rằng "những gì tốt đẹp của chủ nghĩa xã hội vẫn đang còn ở phía trước...", chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam về căn bản vẫn là vấn đề của tương lai" (2). Thật là đúng với sự thật nhưng oái ăm thay, Hoàng Gia Bảo bị cách chức ngay. Điều anh ta nói là sự thật, nhưng vì nó là sự thật nên không được nói, tuy rằng anh ta là cán bộ cộng sản trung kiên và anh ta chỉ thi hành chỉ thị "nhìn thẳng sự thật, đánh giá đúng sự thật, nói rõ sự thật", mà chính Bộ Chính Trị đã đề xướng.

Rất tiếc là hoàn cảnh không cho phép những người như Nguyễn Kiến Giang cùng Hoàng Gia Bảo và, nói chung, tất cả đảng viên cộng sản còn chút lương tri và thao thức về tương lai của xứ sở và ngay cả Đảng họ, được gặp những người như anh Guillermo để nghe anh ấy xác nhận một sự thật rất rõ ràng, trên căn bản kinh nghiệm trực tiếp của bản thân của một người đã sống dưới chế độ Castro, ở một chân trời khác, nhưng cũng là một chế độ cộng sản "anh em" của chế độ cộng sản Việt Nam. Đó là chỉ ở những nước chấp nhận dân chủ và tự do chính trị mới thật sự có tự do kinh doanh và phát triển kinh tế, và phải có hai điều kiện này như ở Canada, mới thực hiện được những mục tiêu của chủ nghĩa xã hội thực sự

được.

Dân chủ Canada

Trước khi kết thúc, tôi xin ghi thêm một tin tức nhận được vào giờ chót về một sự kiện đáng làm cho người Việt, nhất là những người trong đảng cộng sản, hằng nghe Ban Tư Tưởng của Đảng khẳng định rằng: "dân chủ xã hội chủ nghĩa hơn dân chủ tư bản chủ nghĩa cả triệu lần", và dân chủ ở các nước tư bản "chỉ là dân chủ giả hiệu"...

Tin trên đây (trong *Toronto Globe and Mail*, 15-6-1998) nói về việc cử tri British Columbia, một tỉnh nằm ven bờ Thái Bình Dương, đã vận động để giải nhiệm dân biểu Paul Reitsman thuộc Đảng Tự Do (Liberal Party), là đảng đang cầm quyền, vì ông này bị tố cáo là phạm tội lừa gạt; ông ta đã viết nhiều bức thư ký tên khác nhau tự đề cao mình và hạ bệ những dân biểu đối phương. Hành vi này đã bị báo chí tố giác, với những bằng chứng không thể chối cãi được.

Theo một đạo luật của British Columbia, nếu có 40% cử tri (khoảng 17.000 lá phiếu) đồng tình kiến nghị giải nhiệm một dân biểu thì dân biểu này sẽ bị truất phế. Ban vận động truất phế Reitsman đã thu được 24.000 chữ ký, tức 95% cử tri được mời ký đã chấp nhận ký. Tất nhiên để tránh sự buộc tội bừa bãi, luật đòi hỏi những người ký phải thực sự là cử tri. Một điều đáng để ý là Ban Vận Động đã huy động được rất nhiều người bằng lòng nhận làm công việc rất công phu là đối chiếu tên những người ký với danh sách cử tri. Ban tổ chức tin chắc rằng số chữ ký bất hợp lệ sẽ rất ít, và cuộc vận động của họ sẽ có kết quả tốt.

Nếu có đủ số chữ ký hợp lệ thì dân biểu nói trên đương nhiên bị giải nhiệm, một cuộc bầu cử mới sẽ được tổ chức để thay thế ông ta. Đây là một ví dụ dân chủ điển hình, nhưng nó lại xảy ra ở một nước tư bản chủ nghĩa áp dụng "dân chủ chung chung" như Canada, chứ không phải ở những nước xã hội chủ nghĩa áp dụng "dân chủ xã hội chủ nghĩa một triệu lần hơn dân chủ tư bản chủ nghĩa" như Cuba và Việt Nam.

Tôn thất Thiện

(1) Nguyễn Kiến Giang, *Tuyển Tập*, Trăm Hoa, 1993, và *Việt Nam Khủng Hoảng và Lối Ra*, Trăm Hoa, Garden Grove, California, 1993.

(2) Nhà xuất bản Chính Trị Quốc Gia, Hà Nội, 1993.